

Liturgie voor de viering van zondag 8 september 2019: twaalfde na Trinitatis; twaalfde van de zomer
In deze dienst staan we stil bij het afscheid van ambtsdragers en bij wie doorgaat.

Plaats: Ontmoetingskerk
Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans
Organist: Gert van der Schoor

Kindernevendienst: Groep 1 tot en met 7
Tienernevendienst: Groep 8 tot en met klas 3

Protestantse gemeente te IJsselstein

Protestantse
Kerk

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

Groet

Bemoediging

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 72:1 en 2

Gebed aan het begin (staande)

*Here God,
 raak ons hart.
 Laat ons opstaan uit wat verblindt, verstart.
 Raak ons hart.
 Laat ons uw ogen zien vol ruimte.
 Raak ons hart.
 Laat ons opstaan uit wat verblindt, verstart.
 Laat ons met uw hart,
 met uw ogen onze wereld zien.
 Amen.*

De gemeente gaat weer zitten

We zingen: Psalm 72:4 en 7

Smeekebed, dat we besluiten met het zingen van: *'Heer, ontferm U!'*

Zeg het maar, deel 3, p.22 Vooroordelen.
 Greet Brokerhof van der Waa

We zingen het loflied: Psalm 89:1 en 2

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord:

*O God,
 help ons onze ogen te openen*

*voor wat ons te doen staat
 voor wat we kunnen doen,
 hoe klein en zonder betekenis het ook lijkt
 Geef dat niets ons weerhoudt
 aan het licht te brengen
 wat gezien moet worden.
 Liefde die groter is dan ons hart
 Zie ons*

*Help ons zien.
 In de kerk, bij de nevendiensten, bij mensen thuis.
 Amen.*

Gesprek met de kinderen:

MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Speuren naar het verhaal

In het verhaal van vandaag stuurt Mozes twaalf spionnen, uit elke stam één man, naar het land Kanaän om het te gaan bekijken. De mannen kijken niet zomaar eventjes over de grens, maar verkennen het hele land dat God aan hen beloofd heeft. De kinderen verkennen alvast het bijbelverhaal van vandaag.

Wat heb je nodig?

- een trosje druiven
- een vijg
- een kaartje met het getal 12
- een plaatje van een sprinkhaan
- een plaatje van een reus

Aan de slag:

- Verstop de vruchten en de plaatjes in de ruimte waar dit moment wordt gehouden.
- Vertel de kinderen dat zij gaan speuren naar het bijbelverhaal van vandaag.
- Wijs een aantal kinderen aan.
- Vertel de kinderen dat zij spionnen zijn.
- Zij speuren naar de vijf dingen die met het bijbelverhaal te maken hebben.
- Laat de kinderen vertellen wat ze hebben gezien en gevonden.
- Weten de kinderen om welk bijbelverhaal het gaat? Weten ze het niet? Dan speuren ze in de kinderdienst verder.

We zingen met de kinderen: Lied 934

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

Schriftlezing: 1 Samuel 16:1-13

16:1 De HEER vroeg aan Samuel: 'Hoe lang blijf je nog treuren om Saul, die ik als koning van Israël verworpen heb? Kom, vul je hoorn met olie en ga voor mij naar Isaï in Betlehem, want een van zijn zonen heb ik als koning uitgekozen.' 2 'Hoe kan ik dat nu doen?' wierp Samuel tegen. 'Saul zal me vermoorden als hij het hoort.' De HEER antwoordde: 'Neem een jonge koe mee en zeg dat je bent gekomen om de HEER een offer te brengen. 3 Nodig Isaï uit voor het offermaal, dan zal ik je laten weten wat je doen moet. Wie ik je aanwijs, die moet je

voor mij zalven.’ 4Samuel deed wat de HEER had gezegd. Toen hij in Betlehem aankwam, kwamen de oudsten van de stad hem ongerust tegemoet en vroegen: ‘Uw komst is toch geen slecht teken?’ 5‘Wees gerust,’ antwoordde Samuel. ‘Ik ben gekomen om de HEER een offer te brengen. Reinig u en neem met mij deel aan het offermaal.’ Ook Isaï en zijn zonen nodigde hij uit, en aan hen voltrok hij persoonlijk de reiniging. 6Bij hun aankomst viel zijn oog meteen op Eliab, en hij zei bij zichzelf: Hij die daar klaarstaat is vast en zeker degene die de HEER wil zalven. 7Maar de HEER zei tegen Samuel: ‘Ga niet af op zijn voorkomen en zijn rijzige gestalte. Ik heb hem afgewezen. Het gaat niet om wat de mens ziet: de mens kijkt naar het uiterlijk, maar de HEER kijkt naar het hart.’ 8Toen riep Isaï Abinadab en stelde hem aan Samuel voor, maar die zei: ‘Ook hem heeft de HEER niet gekozen.’ 9Isaï stelde Samma voor, maar weer zei Samuel: ‘Ook hem heeft de HEER niet gekozen.’ 10Zo stelde Isaï zijn zeven zonen aan Samuel voor, maar telkens zei Samuel dat dit niet degene was die de HEER gekozen had. 11‘Zijn dit alle zonen die u hebt?’ vroeg hij. ‘Nee,’ antwoordde Isaï, ‘de jongste is er niet bij, die hoedt de schapen en de geiten.’ Toen zei Samuel tegen Isaï: ‘Laat hem hier komen. We beginnen niet aan de maaltijd voordat hij er is.’ 12Isaï liet hem halen. Het was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen. En de HEER zei: ‘Hem moet je zalven. Hij is het.’ 13Samuel nam de hoorn met olie en zalfde hem te midden van zijn broers. Van toen af aan was David doordrongen van de geest van de HEER. Daarna vertrok Samuel weer naar Rama.

We zingen: Psalm 78:25

Verkondiging:

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Het tragische verhaal over Saul zou zich zó in deze tijd kunnen afspelen. Alsof er nooit iets veranderd is. Je bent leidinggevende geworden. Maar je superieuren zien het niet meer met je zitten. En achter je rug om wordt er via een truc een ander aangewezen. Het is alleen nog niet duidelijk wanneer het openbaar gemaakt wordt. En wanneer de afgewezenen het zelf te weten komt. De rauwe werkelijkheid van politieke ontwikkelingen speelt volop mee in het verhaal. En zelfs God speelt het politieke spel mee.

Het verhaal speelt in de wirwar van de tijd van richteren, profeten en priesters waar Samuel er één van is. Het volk wil een koning, een leider. God zegt: “Die hebben jullie al. Ik ben jullie koning!” Maar dat is niet genoeg. De andere volken uit de omgeving hebben al een koning of soortgelijke. En dat moet in Israël ook. Uiteindelijk gaat God overstag. Er komt een koning. Saul. Hij wordt gezalfd door Samuel.

Maar Saul is geen goede koning. Hij doet niet wat God van hem vraagt. Hij vertrouwt op anderen, op zichzelf. Niet op God. Hij gaat voor eigen gewin, bezit en macht. En dat wordt hem zwaar aangerekend. Hij moet wijken voor een ander.

Samuel treurt om de verwerping van Saul. Maar God port hem op om uit zijn verdriet te komen. Om het los te laten. Want God gaat iets nieuws beginnen. God is er klaar mee en wil een nieuwe koning. Samuel mag het regelen.

Maar Samuel ziet het helemaal niet zitten. Hij is doodsbenauwd. Als Saul er iets van merkt, dan zal hij gedood worden. Mensen hebben vaker bezwaren tegen een opdracht of een taak van Godswege. Dat komt vaker voor. In de Bijbel. Denk aan Mozes. En ook nu.

Dan ontstaat er een diplomatiek spel van jewelste. Slimmigheden worden niet geschuwd. God doet mee. God erkent de angst van Samuel en vertelt hem een dekmantel te gebruiken. Neem

een jonge koe mee. Zo kan Samuël, door een offer te gaan brengen, verzwijgen, dat hij in Betlehem bij Isaï óók een koning gaat zalven.

Er komen zeven zonen van Isaï naar voren. Samuel denkt dat de eerste al meteen de goede is: Eliab. Hij is lang en steekt met zijn gestalte boven de anderen uit. Hij lijkt qua voorkomen op Saul die met zijn hoofd boven het volk uit stak (1 Samuel 9:2 en 10:23.). Hij dwingt wel de aandacht van de mensen af.

Maar God geeft aan dat Eliab het niet is. De volgende, Abinadab – ook hij niet. En bij Samma is het ook: nee. Alle zeven komen ze langs. Maar ze kunnen de goedkeuring van God niet wegdragen.

Wat nu? Zijn er zeven zonen? Of is er nog een achtste? Ja, die is er. De jongste. Maar die is niet aanwezig. Die zit bij de schapen en de geiten. Als die komt wordt helemaal duidelijk hoe God hier eigenlijk kiest.

David was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen. Heel anders qua uiterlijk dan Saul en dan zijn eigen broers.

De verrassing van God komt zo duidelijk naar voren. Hij kiest niet de oudste of een oudere. Hij kiest een jonkie. Hij kiest geen sterke, stoere, lange klerenkast, maar een knap jochie met rossig haar. Wat een tegenstelling! Wat een onverwachte wending!

Ik vermoed dat velen onder ons bij een leider toch eerst denken aan een stevige stoere sterke man of vrouw. Dat is een soort van vooroordeel dat we hebben. We denken aan eentje die zijn figuur en uitstraling meeheeft. En als ondersteuning en bevestiging kan gebruiken van zijn of haar gezag. Zeker in woelige weerbarstige tijden is daar behoefte aan. En zo zijn ze in de geschiedenis er ook geweest. Met afschuwelijke gevolgen soms. Maar de hunkering naar zo'n leider zit soms wel heel diep, vermoed ik. Het geeft duidelijkheid. Knopen worden doorgehakt. Het kan houvast geven. Maar de vraag is tegen welke prijs.

De HEER geeft duidelijk aan dat hij in elk geval niet op het uiterlijk afgaat. Kijk niet naar hoe iemand er uit ziet. Let niet op de buitenkant.

“Het gaat niet om wat de mens ziet: de mens kijkt naar het uiterlijk, maar de HEER kijkt naar het hart.”

En dan ziet God niet de stoere, sterke, sterke, lange zeven zonen van Isaï. Maar hij ziet de kleine, rossige, sprekende ogende David. De achterblijver, de outsider, de jongste, de kleine en geringe wordt de grootste. God kiest de onbeduidendste die door mensen niet gezien worden. God heeft ook hén in het oog. Hij kijkt anders naar mensen.

Bij ons is het uiterlijk bijzonder belangrijk. Je merkt het in allerlei reclame-uitingen. In de filmpjes of de foto's die gebruikt worden. Perfecte plaatjes. Allemaal mannen en vrouwen die er goed uitzien. Specifieke maten, vormen, kleuren. Zonder make up op een foto – dat is uit den boze. Zonder filters en bij kleuringen geen beeld in de sociale media. Op Instagram kun je foto's zien van een vrouw die dat allemaal doorprijkt (Het is met name Celeste Barber. <https://www.rtlnieuws.nl/editienl/artikel/4804146/karien-42-instagramaccount-modellen-nadoen-op-instagram-pakjes-poses-net>). Ze post een foto van vrouwen die er perfect uitzien op de gekste plaatsen in de meest vreemde standjes te zien zijn. En dan maakt ze die foto's zelf na. Maar ze is dikker, kleiner, niet zo soepel en er mankeert nog veel meer. Het is hilarisch om te zien. En legt tegelijk bloot hoe we afhankelijk zijn van uiterlijkheden, van goed over komen, van een puike uitstraling.

God kiest anders. Maar hij kijkt ook anders. God kijkt naar het hart. Naar de binnenkant. Naar hoe iemand is. Naar wat hij zegt en vooral: naar wat hij doet. Waar hij op gericht is. In de bijbel is het hart vooral centrum van leven, van levensoriëntatie. Dan gaat het om de

bedoelingen, om waar je voor staat en wat je wilt. Om je plannen, om moed. Het gaat niet om oppervlakkig kijken. Maar je let op: welke richting gaat iemand? Deze betekenis komt bijvoorbeeld naar voren in Psalm 139:23,24. Christa leest straks een vrije bewerking van die Psalm van de hand van Huub Oosterhuis. In de NBV gaat het zo:

²³*Doorgrond mij, God, en ken mijn hart,
peil mij, weet wat mij kwelt,
²⁴zie of ik geen verkeerde weg ga,
en leid mij over de weg die eeuwig is.*

Het zien van God komt ook in de buurt van teksten uit het boek *'De Kleine Prins'* van Antoine de Saint-Exupéry. Dan gaat het ook om een zien mét je hart. De kleine prins neemt afscheid van zijn vriend, de vos, die hij tam heeft gemaakt:

- *Vaarwel, zei hij*
- *Vaarwel, zei de vos. Dit is mijn geheim, het is heel eenvoudig: alleen met het hart kun je goed zien. Het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar.*
- *Voor de ogen is het wezenlijke onzichtbaar, herhaalde de kleine prins, om het goed te onthouden.*
- *Dat is een waarheid, die de mensen vergeten hebben, zei de vos, maar die moet jij niet vergeten.*

"... alleen met het hart kun je goed zien. Het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar."

Tenslotte nog dit. Juist nu we ook stilstaan bij ambtsdragers van een kerkenraad. Dat zijn geen koningen als Saul, als David. Maar het zijn in zekere zin wel leidinggevend. De keus van God voor David zegt ook iets wezenlijks over de stijl van het leiderschap van een koning, van een leidinggevende. David is een herder. Hij moet bij de schapen en de geiten vandaan gehaald worden. Hij is een herder die omziet naar zijn kudde. Hij zorgt voor voedsel en vocht; voor veiligheid en ruimte. Voor alles wat je nodig hebt om te leven. Het gaat om een mens naar Gods hart. Een herder als voorganger. Een herder die zijn hart gebruikt bij het zien. En ik wil het nog verder doortrekken. Naar ieder van ons. We hebben allemaal een verantwoordelijkheid in onze gemeente, in onze samenleving, in onze wereld. Kijken wij naar het hart of blijven we aan de buitenkant? Kijken we met ons hart? Staat je hart ook open voor de arme, de geringe, de achterblijver, de outsider? Wanneer laten we ons hart spreken? Waar richten we onze ogen op? Wat willen we zien of niet zien? Waar gaan we aan voorbij? Welke mensen zien we over het hoofd? Waarin doen we ons zelf tekort? Wat zien wij eigenlijk?

Amen!

Meditatief moment: orgelspel

We zingen: Lied 833 (3x)

DIENST VAN BEVESTIGING

Afscheid van Jack (ouderling scriba), Klaas (ouderling kerkrentmeester) en Marjan (jeugdouderling)

Jack:

Stil, bedachtzaam, aandachtig, zorgvuldig. Maar als je wat zei dan was het ook van groot belang.

Belangstelling voor geloof en kerk ook buikten onze eigen kring.

Belangstelling voor sport.

Klaas:

Bezig met regelen, sjouwen, sturen. Bij de Top 2000 voering, bij de herziening van dingen rond het plein en de stoelopstelling hier.

Marjan:

Ik denk vooral aan de indringende gesprekken die we hadden op diverse momenten en plaatsen. Bijvoorbeeld: In en rond de kerkenraad, bij de voorbereiding van vieringen en lichtwandeling, bij de jaargesprekken

Dank!

Jullie blijven nog dingen doen.

Fijn!

Bloemen

We zingen: Lied 416:1 en 2

Jack, Klaas en Marjan terug naar hun plek in de gemeente.

Open plekken: scribaat, jeugdwerk, bezoekwerk.

Voorstellen Christa (ouderling Isselwaerde)

We luisteren naar Psalm 139 vrij van Huub Oosterhuis (voordracht Christa)

Gij

Gij peilt mijn hart, Gij doorgrondt mij.

Gij weet mijn gaan en mijn staan.

Gij kent mijn gedachten van verre,
mijn reizen en trekken, mijn rusten.

Mijn wegen, alle, zijn U bekend-
ieder woord dat komt op mijn lippen,
onuitgesproken nog, Gij hoort het al.

Achter mij zijt Gij en voor mij uit.

Gij legt uw handen op mij.

Dit is wat ik niet kan begrijpen,
niet denken, dit gaat mij te boven.

Hoe zou ik uw adem ontkomen,
waarheen vluchten voor uw aangezicht.

Beklim ik de hemel, daar zijt Gij,

daal ik af in de aarde, daar vind ik U ook.

Had ik vleugels van morgenrood,
vloog ik over de verste zeeën,
ook daar Gij, uw hand,
uw rechterhand die mij vasthoudt.

Zou ik roepen: ‘Duisternis, bedek mij,
licht, verander in nacht’-
voor U bestaat de duisternis niet.
Voor U is de nacht even licht als de dag,
de duisternis even stralend als het licht.

Uw schepping ben ik in hart en nieren,
Gij hebt mij geweven in de schoot van mijn moeder.

Ik wil U bedanken daarvoor,
dat Gij mij ontzagwekkend gemaakt hebt.

Mijn ziel en gebeente door U gekend,
in mij was niets voor uw ogen verborgen
toen ik werd gevormd in het diepste geheim,
prachtig gevlochten in de schoot van de aarde.

Ik was nog ongeboren, Gij had mij al gezien
en al mijns levensdagen stonden in uw boek
nog vóór Gij er één had gemaakt.

Gij, Eeuwige, peil nu mijn hart, doorgrond mij,
toets mijn verborgen gedachten.

Ik ben toch niet op een doodlopende weg?
Leid mij voort op de weg van uw dagen.

We zingen: Lied 885

DIENST VAN HET ANTWOORD

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader
We onderbreken het gebed een aantal keer met het zingen van Lied 681:
Kom, heilige Geest, ontsteek het vuur van uw liefde.

Dankgebed

+ Goede God,
U kiest telkens weer voor
degenen die niet meetellen.
Niet voor de groten, de sterken,
de knappen, de machtigsten.
U kiest voor mensen

die U het meest nodig hebben,
 mensen die niet gezien worden,
 zoals herder David niet meetelde en niet gezien werd.
 Hij heeft uw hart gestolen.
 Hij mag herder worden van mensen.
 Hij wordt de nieuwe koning.
 Wij bidden dat de mensen
 die de baas zijn in deze wereld
 zich herder van mensen mogen weten
 en daar ook naar handelen.
 Dat zij oog hebben voor wie niet meetelt,
 voor onderdrukten en vluchtelingen,
 voor kinderen die zo vaak
 over het hoofd gezien worden.
 Wij danken U voor Jezus, de gezalfde,
 die als een herder voor ons zorgt.
 Zo bidden en zingen we samen:

Voorbeden
 + *Zeg het maar, deel 3, p.21* Schone schijn.
 Greet Brokerhof van der Waa
 Zo bidden en zingen we samen:

+ Kerkenraad: dank en voorbede
 Zo bidden en zingen we samen:

+ *Tussenspel:*
 Zo bidden en zingen we samen:

Stil gebed
 Zo bidden en zingen we samen:

Onze Vader

Delen van de bloemengroet:

...

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Inzameling van de gaven
Eerste collecte (zwarte zak):
Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk
 Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Lied 418:1, 2 en 3

Uitzending

Zegen

Gemeentezang: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

Orgelspel

Inzaming van de gaven bij de uitgang voor nieuwe geluidsapparatuur voor de ontmoetingsband en de jeugdband. Er wordt nu gebruik gemaakt van geleende apparatuur.